

International Migration Outlook: SOPEMI 2009

Summary in Norwegian

Perspektiv på internasjonal migrasjon: SOPEMI 2009

Sammendrag på norsk

- Innvandring til OECD-land har gått påtagelig opp over de siste tjue årene, og i senere år har arbeidsinnvandring økt sterkt.
- Denne publikasjonen ser først på den økonomiske krisen og dens virkning på internasjonal migrasjon, beskriver hvordan tilstrømmingen og innvandringspolitikken nylig har blitt påvirket av krisen, og analyserer prognosene for effekten på middels lang og lang sikt.
- Så undersøker den hvordan styring av innvandring til arbeidsmarkedet foregår, både av personer med høy og lav utdanning. Den ser på hvordan land bør forberede seg i dag på fremtidig etterspørsel etter arbeidskraft, og hvordan ulovlig innvandring best bør omdirigeres til lovlige kanaler.
- En dynamisk lenke (StatLink) er tilgjengelig for hver tabell og graf. Den dirigerer leseren til et nettsted der tilsvarende data finnes i Excel®-format. Leserene oppfordres også til å gå inn på www.oecd.org/els/migrations/pmi der landsspesifikke noter, trendanalyser og et statistikkvedlegg vil være tilgjengelige fra oktober 2009.

Innledning

Med færre unge på vei inn i arbeidsmarkedet, og ”baby-boom”-generasjonen på vei ut i pensjon, har mange OECD-land håpet på at arbeidsinnvandringen skulle dekke underskuddet på arbeidskraft i de kommende tiårene. Innen 2015 vil antallet personer som går av med pensjon i OECD-land, være større enn gruppen som entrer arbeidsmarkedet, og denne situasjonen vil vare i mange år. Selv om internasjonal migrasjon ikke er den eneste måten å takle underskuddet på arbeidskraft på – andre muligheter er teknologi, outsourcing og en større bevegelighet i landets arbeidsstyrke – kan den være en viktig faktor for å tilfredsstillere behov i visse yrker og i visse land.

Men for øyeblikket har den økonomiske krisen endret bildet vesentlig, og skapt en pause i presset på arbeidsmarkedet. Netto innvandring har hatt en tendens til å synke i tider med økonomisk nedgang fordi arbeidsgivere trenger færre arbeidstakere, og dermed er det færre ledige stillinger som tiltrekker innvandrere, og fordi myndighetene selv endrer politikken for å redusere tilstrømmingen, f.eks. ved å bestemme lavere grenser på arbeidsinnvandring der dette finnes, eller ved å fjerne visse yrker fra listen over manglende arbeidskraft.

Den aktuelle krisen er intet unntak. Den har generelt sett hatt en negativ effekt på arbeidsmarkedets vilkår i OECD-land, og har dempet bevegelsene blant arbeidsinnvandrerne, men den har også ført til et tap av de fleste fremskrittene som innvandrerne har oppnådd i de senere år i arbeidsmarkedet.

Landene som først ble rammet av krisen, viser en stor økning i arbeidsledighetstall og en nedgang i sysselsetting blant innvandrere både i absolutte og relative tall i forhold til de som er født i vertslandet. Innvandrere pleier å merke økonomisk nedgang i større grad enn arbeidstakere født i vertslandet. Det er flere årsaker til dette, bl.a. fordi de er overrepresentert i syklisk følsomme sektorer, de har et mindre sikkert arbeidsforhold og de er utsatt for selektiv ansettelse og oppsigelse. Dessuten ser det ut til at både innvandrere som ankommer og de som mister jobben i økonomiske nedgangstider, har særlige vansker med å få jobb eller ny jobb med faste vilkår. For første gang på mange år har prosenten innvandrere som er ansatt i USA, falt under det sammenlignbare tallet for de som er født i USA.

Myndighetene må være påpasselige og sikre at dårligere vilkår for innvandret arbeidskraft ikke hindrer muligheten for videre innvandring når veksten tar seg opp igjen. Integreringsprogrammer må opprettholdes, tiltak mot diskriminering må forsterkes og innvandrere må få samme tilbud om arbeidsmarkedstiltak som de arbeidsledige.

Det generelle behovet for å styre bevegelser i arbeidsinnvandring forsvinner ikke som følge av nedgangstidene. Det finnes fortsatt underskudd på arbeidskraft på visse områder, og større strømmer kan forventes å komme i takt med oppsvinget. Disse strømmene vil bare kunne styres hvis landene setter dette inn i et omfattende langsiktig perspektiv. Det må utvikles politiske tiltak som sikrer at innvandringen tilpasses behovet for arbeidskraft, har som mål å redusere ulovlige bevegelser og stimulerer til bedre langsiktig integrering av innvandrerne og deres barn.

I de siste tiårene har de fleste regjeringene favorisert arbeidsinnvandrere med høy kompetanse ved å innføre tiltak som legger til rette for rekruttering og opphold av faglærte innvandrere, men de må innse at det også er etterspørsel etter innvandrere med lavere kompetanse i visse yrker og sektorer. Hvorvidt slike innvandrere skal gis innreisetilatelse, er et politisk valg. Dette valget må vurderes i lys av kostnadene og fordelene for mållandet. I praksis har de fleste land også vurdert å åpne opp kanaler for innvandring til lavkvalifikasjonsjobber. Det er stadig større forståelse for at et tilbud om begrensede muligheter for lovlig innreise for lavkvalifikasjonsjobber der det er høy etterspørsel etter slike jobber, kan skape god grobunn for ulovlig innvandring, og at det kan være vanskelig og dyrt å håndheve en slik politikk.

Blant landene som er villige til å opprettholde innvandring for lavkvalifisert arbeidskraft, ville mange foretrekke å styre lavkvalifiserte innvandrere gjennom organiserte midlertidige innvandringsprogrammer. Men midlertidig innvandring er bare økonomisk fornuftig når behovet for arbeidskraft virkelig er midlertidig. Det kan være vanskelig og kostbart å sikre at innvandringen er midlertidig hvis behovene for arbeidskraft er permanente. Både innvandrere og arbeidsgivere har da interesse av å opprettholde arbeidsforholdet.

OECD-land må sette på plass ordninger for arbeidsinnvandring som dekker behov for faglært og ufaglært arbeidskraft, og som drives av etterspørselen. Slike ordninger må omfatte incentiver slik at både arbeidsgivere og innvandrere følger reglene, og sikkerhetsnett for å beskytte innvandrere så vel som nasjonale arbeidstakere. Formelle rekrutteringsmidler må settes på plass for lavkvalifikasjonsjobber hvis lovlige kanaler skal ha en mulighet for å konkurrere med den uformelle direkte kontakten som for tiden brukes av arbeidsgivere og ulovlige innvandrere. Innvandringsprogrammer må derfor:

- Identifisere arbeidsmarkedets behov
- Etablere formelle rekrutteringskanaler for innvandrere med lave kvalifikasjoner
- Utstede et tilstrekkelig antall visum og behandle dem raskt
- Sørge for effektive måter å kontrollere bosted og

innvandringsstatus på

- Gjennomføre effektiv grensekontroll og tilsyn på arbeidsplassen

Med slike ordninger på plass bør det være lav toleranse for å ansette ulovlige innvandrere, og det vil foreligge effektive kontrolltiltak og straffer for arbeidsgivere som bryter reglene.

Innvandring av høyt kvalifiserte personer har endret seg i de siste tiårene fra en verden der bevegelser i stor grad fant sted innen OECD-land til en verden der de fleste innvandrere kommer fra tredjeland og har kvalifikasjoner og arbeidserfaring som ofte nedvurderes av arbeidsgivere. Dette kan både føre til sløsing av menneskelige ressurser og til frustrasjon hvis innvandrernes forventninger til inntekter i forhold til deres kvalifikasjoner og erfaring, ikke realiseres. Mange av de mindre gunstige konsekvensene er imidlertid situasjoner der innvandrere har ankommet uten jobber og uten alltid å ha foretatt en nøye vurdering av sine jobbmuligheter i vertslandets arbeidsmarked før ankomst.

Den mest fornuftige måten å takle avviket mellom forventningene til kvalifiserte innvandrere og jobben de til slutt får på, er å redusere sannsynligheten for at dette skjer ved å treffe egnede tiltak i forkant av innvandrernes innreise. I praksis betyr dette å:

- Tilby jobber til potensielle innvandrere før de kommer
- Vurdere språkbeherskelse og kvalifikasjoner før innreise
- Gjennomføre mer omfattende vurderings- og sertifiseringsprosedyrer for utenlandske kvalifikasjoner og arbeidserfaring der dette er hensiktsmessig.

Rekruttering av internasjonale studenter som fullfører sine studier i landet, er en mulighet for å sikre at innvandrere entrer arbeidsmarkedet med kvalifikasjoner som trengs og er anerkjent. Økt påmelding av internasjonale studenter kan danne en ny gruppe potensielle innvandrere med nasjonale kvalifikasjoner som kan rekrutteres, med lavere risiko for negative effekter på opprinnelseslandene fordi kostnaden for opplæring delvis bæres av mottakslandene eller innvandrerne selv, fremfor å rekruttere kvalifiserte arbeidstakere fra utlandet.

OECD-land må sørge for bedre integrering av innvandrere, og spesielt deres barn. Selv om arbeidsinnvandrere kan ha arbeid ved ankomst finnes det ingen garanti for hvor godt tilpasset de er til ansettelsesbehovet på lang sikt, spesielt for de lavutdannede. Dette er særlig tilfellet i den aktuelle nedgangsperioden siden innvandrere vanligvis rammes hardere under ugunstige økonomiske vilkår. Politiske tiltak må ta fatt på innvandrer miljøenes geografiske og sosiale isolasjon som hindrer språklæring og tilgang til arbeidsgivere og jobbmuligheter.

Tiltak som fremmer tidlig omgang med vertslandets språk og barnehageplasser for innvandrerbarn, må styrkes.

I tillegg til at velstyrt arbeidsinnvandring er fordelaktig for mållandene, kan opprinnelseslandene også nyte godt av dette. Pengeoverføringer forbedrer i stor grad velferden til mottakerne. En betydelig del brukes til investering i helse og utdanning, noe som tilfører verdi til den menneskelige kapitalen i opprinnelseslandene, og danner grunnlaget for potensiell vekst. Tilbakevending til opprinnelseslandene kan knyttes til overføring av kunnskap og teknologi, og investering i forretningsvirksomhet.

Men forventningene må holdes i perspektiv. I de fleste opprinnelseslandene er det lite sannsynlig at arbeidsinnvandrere utgjør en stor andel av befolkningen. Tilbakevending vil spesielt være en fordel for land med en stor andel innvandrere.

OECD-land kan bidra ved å fremme en rekke tiltak: fjerne hindringer for tilbakevending, f.eks. tap eller manglende overføring av pensjonsutbetalinger eller tap av oppholdstillatelse som følge av midlertidige opphold i utlandet, og redusere hindringer for mobilitet av personer med midlertidige, høykvalifiserte oppdrag.

© OECD 2009

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop/

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate, rights@oecd.org eller per faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights/

